

Stockholm 2012-11-13

Nacka tingsrätt
Mark- och
miljödomstolen
Box 1104
131 26 Nacka Strand
mmd.nacka@dom.se

YTTRANDE

Mål M 2414-12, Stockholms Hamn AB angående tillstånd till anläggande och drift av hamn vid Norviksudden, Nynäshamns kommun samt ansökan om dispens för dumpning av muddermassor.

Naturskyddsföreningen i Stockholms län och Naturskyddsföreningen i Nynäshamn (föreningarna) anser och har tidigare framfört att Norvik inte är en lämplig plats för den planerade hamnen. Föreningarna är således emot att hamnen byggs. Men om hamnen skulle byggas bör den så göras med största möjliga miljöhänsyn därav föreningarnas yrkanden nedan.

Miljökvalitetsnormer

Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns Vattendistrikt beslutade 2009-12-16 att fastställa miljö kvalitetsnormerna *God ekologisk status 2021* och *God kemisk ytvattenstatus 2015* för den vattenförekomst som vattnen vid Norvik tillhör (SE585797-181090). Detta innebär att den ekologiska statusen under åren fram till 2021 måste förbättras från måttlig till god och att den kemiska ytvattenstatusen under åren fram till 2015 inte får försämrats. Hur den sökta verksamheten kan bidra till att uppfylla dessa miljö kvalitetsnormer är hittills inte utrett. Tvärtom menar Nynäshamns kommun i sitt yttrande till Miljööverdomstolen 2010-10-13 (aktbilaga 103 M10319-09, s. 4) att denna miljö kvalitetsnorm inte kommer att kunna behållas när hamnen byggs. Vi yrkar därför att mark- och miljödomstolen förordnar sakkunniga myndigheter att utreda huruvida den sökta verksamheten är förenlig med uppfyllandet av miljö kvalitetsnormerna och vilka villkor som i så fall måste gälla för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna uppfyllas. Vi yrkar vidare att vi och andra berörda sedan utifrån myndigheternas utredning ges tillfälle att inkomma med yttrande i målet.

Störningar på vattenmiljö och risk för spridning av föroreningar

Vi vill understryka att omfattande hamnanläggningsarbeten (inklusive muddring) och senare driften av hamnen och fartygsrörelser kommer att utgöra en betydande störning på vattenmiljön. Vi vill i detta sammanhang också påpeka att stora mängder oljeförorenade massor har påträffats i bottensedimenten utanför det närbelägna oljeraffinaderiet tillhörande Nynas AB (jfr Dagens Industri 2011-02-25). Det är välkänt att det finns en risk för att propellerrörelser leder till spridning av föroreningar från bottensediment. Vi yrkar därför att sökanden föreläggs att närmare utreda hur hamnverksamheten med tillhörande sjöfart riskerar att störa vattenmiljön och sprida föroreningar. Vidare yrkar vi att vi, sakkunniga myndigheter och andra berörda ges möjlighet att granska sökandens utredning och utifrån denna granskning inkomma med yttrande i målet.

Naturvärden

Den tilltänkta anläggningen av hamnen och hamnverksamheten riskerar att påverka dokumenterat höga naturvärden. Till lands finns inom det tilltänkta hamnområdet flera nyckelbiotoper, t.ex. Norviksholmen. I vattenområdet finns ålgräsängar och blåstångsbälten som har stort värde för den biologiska mångfalden i kustvattnen. Vi yrkar att sökanden föreläggs att utreda hur det skulle vara möjligt att bevara områden med höga naturvärden till lands och i vattnet och vilka åtgärder som skulle kunna vidtas för att kompensera för eventuella förluster. Vidare yrkar vi att vi, sakkunniga myndigheter och andra berörda ges möjlighet att granska sökandens utredning och utifrån denna granskning inkomma med yttrande i målet. Ett exempel på sådana åtgärder skulle kunna vara plantering av ålgräs i närliggande områden i minst lika stor omfattning som de som skulle gå förlorade till följd av anläggandet av hamnen och hamnverksamheten.

Godstransporter till lands

För att oacceptabla konsekvenser beträffande risker för miljö och hälsa inte ska uppstå till följd av omfattande lastbilstrafik är det nödvändigt att så stor del som möjligt av godset till och från hamnen fraktas med tåg. Allmänt yrkar vi därför att sökanden kompletterar tidigare utredningar om lastbils- och tågtrafik till och från hamnen i syfte att presentera ett så aktuellt underlag som möjligt. Mer specifikt yrkar vi följande:

- Vad vi kan se uppgav sökanden i den ansökan som låg till grund för Miljödomstolens och Miljööverdomstolens domar att 25 procent av godset når/lämnar hamnen med tåg. Eftersom det är önskvärt ur miljö- och hälsoskäl att maximera andelen gods som fraktas med tåg bör sökanden föreläggas att utreda hur denna andel kan ökas över tiden. Vidare yrkar vi att sökanden föreläggs att framlägga en plan som med realism beskriver hur andelen gods med tåg uppnås. Vidare yrkar vi att vi, sakkunniga myndigheter och andra berörda ges möjlighet att granska sökandens utredning och utifrån denna granskning inkomma med yttrande i målet. Vi yrkar att mark- och miljödomstolen därefter fastställer villkor gällande vilken minimiandel av godset till

och från hamnen som ska fraktas med tåg. Vi konstaterar att denna minimiandel inte kan understiga 25 procent.

- Särskilt svåra lokala konsekvenser beträffande risker för miljö och hälsa kan förväntas uppstå längs väg 225 om andelen tung trafik ökar. Sökanden har i den miljökonsekvensbeskrivning som låg till grund för tidigare domar förutsatt att en begränsning mot tung trafik på väg 225 kan införas. Vi yrkar att sökanden föreläggs att utreda hur denna begränsning ska införas. Vidare yrkar vi att vi, sakkunniga myndigheter och andra berörda ges möjlighet att granska sökandens utredning och utifrån denna granskning inkomma med yttrande i målet. Vi yrkar att mark- och miljödomstolen därefter föreskriver villkor som innefattar en sådan begränsning.

Friluftslivet till sjöss

Vi konstaterar att sökanden hittills inte närmare har analyserat konsekvenserna av hamnen och tillhörande sjötrafik för det rörliga friluftslivet till sjöss och har därför *inte* visat att påverkan på rekreation och friluftsliv inom riksintresset Kust och skärgård (4 kap. miljöbalken) är obetydlig. Vi yrkar att sökanden föreläggs att utreda hur påverkan på det rörliga friluftslivet till sjöss kan göras obetydlig. Vidare yrkar vi att vi, sakkunniga myndigheter och andra berörda ges möjlighet att granska sökandens utredning och utifrån denna granskning inkomma med yttrande i målet. Vi yrkar att mark- och miljödomstolen därefter fastställer villkor för påverkan på det rörliga friluftslivet till sjöss så att denna påverkan faktiskt blir obetydlig.

Dumpning av muddermassor

Enligt miljöbalken får ingen dumpa avfall inom Sveriges sjöterritorium. Förutom miljöbalken regleras dumpning till havs också av internationella konventioner som Londonkonventionen och Londonprotokollet samt regionala konventioner som Oslo-Pariskonventionen (OSPAR) och Helsingforskonventionen (HELCOM). Endast i särskilda fall ska dispens kunna ges. Dumpning är inte heller en optimal lösning så materialet hellre bör återvinnas eller tas om hand på annat sätt.

Dumpning av avfall får inte påverka något av de 16 miljökvalitetsmål som är beslutade av riksdagen och här ska särskilt målen *Giffri miljö* och *Hav i balans samt levande kust och skärgård* särskilt beaktas. Kan sökanden verkligen garantera att dumpningen inte äventyrar berörda miljökvalitetsmål? Vi yrkar att sökanden föreläggs att utreda hur dumpningen kan utformas för att inte äventyra miljökvalitetsmålen. Vidare yrkar vi att vi, sakkunniga myndigheter och andra berörda ges möjlighet att granska sökandens utredning och utifrån denna granskning inkomma med yttrande i målet. Om sökanden inte kan visa att dumpningen inte äventyrar berörda miljökvalitetsmål yrkar föreningarna på att tillstånd inte ges till dumpning av muddermassor till havs.

Slutligen vill vi tillägga att ifall fråga om verkställighetsförordnande och igångsättningsmedgivande blir aktuell, yrkar vi att varken verkställighetsförordnande eller igångsättningsmedgivande ska medges. Ett sådant förordnande och/eller medgivande är inte rimligt med tanke på de mycket omfattande och oåterkalleliga effekter på naturmiljön som anläggningen av hamnen skulle medföra även i ett inledande anläggningsskede.

Naturskyddsföreningen i Stockholms län och Naturskyddsföreningen i Nynäshamn
genom

Mårten Wallberg
Ordförande i Naturskyddsföreningen i Stockholms län